

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНАЛІСТИЧНІ
ЕКСПЕРТИЗИ В СИСТЕМІ
СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ПОНЯТТЯ І ВИДИ”

Харків
2012

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНАЛІСТИЧНІ
ЕКСПЕРТИЗИ В СИСТЕМІ
СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ПОНЯТТЯ І ВИДИ”

галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 10 від 15.06.2012 р.)*

Харків
2012

Програма навчальної дисципліни “Криміналістичні експертизи в системі судово-експертних досліджень: поняття і види” (галузь знань 0304 “Право,” освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”, спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”) / уклад.: В. А. Журавель, В. О. Коновалова, В. Ю. Шепітько, О. Ю. Булукув. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 9 с.

У к л а д а ч і: В. А. Журавель,
В. О. Коновалова,
В. Ю. Шепітько,
О. Ю. Булукув

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 8 від 15.10.2012 р.)*

1. ВСТУП

У системі судово-експертних досліджень в Україні криміналістичні експертизи набувають все більшого значення. Реалізація норм чинного законодавства, постановка обґрунтованих судових рішень неможлива без забезпечення правосуддя незалежною, кваліфікованою, такою, що базується на передових досягненнях науки і техніки, експертизою. А отже, зростає і роль судового експерта як незацікавленої, обізнаної особи, яка володіє спеціальними знаннями і практичними навичками, необхідними для проведення відповідних експертних досліджень. Зазначене зумовлює потребу в активізації підготовки висококваліфікованих експертів.

Програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до курсу “Криміналістичні експертизи в системі судово-експертних досліджень: поняття і види” і охоплює такі теми: “Криміналістичні експертизи: поняття та сучасні підходи до їх класифікації”; “Історія розвитку та сучасний стан криміналістичної експертизи”; “Оформлення матеріалів для призначення криміналістичної експертизи”; “Організація проведення криміналістичних експертиз”; “Методи і методика експертного дослідження”; “Стадії експертного дослідження”; “Експертний експеримент: мета, завдання та значення”; “Оформлення результатів криміналістичної експертизи”; “Допит експерта”; “Особливості дослідження окремих об’єктів криміналістичною експертизою”.

У результаті вивчення криміналістичної експертизи в системі судово-експертних досліджень експерти-магістри повинні:

знати:

- законодавство України про судову експертизу;
- теоретичні, процесуальні та організаційні засади провадження судових експертиз;

- види судових експертиз та методики їх проведення;
- процедуру побудови експертних версій та завдань, визначення шляхів їх перевірки і вирішення, формулювання експертних прогнозів;
- структуру висновку експерта, порядок оформлення результатів експертних досліджень;
- недоліки і помилки в експертній діяльності, засоби їх діагностики і усунення;

у м і т и:

- правильно застосовувати на практиці набуті знання з теорії судової експертизи, виконувати на сучасному науково-методичному рівні судові експертизи;
- впроваджувати в практику судово-експертних установ новітні методики проведення судових експертиз;
- висувати експертні версії та формулювати експертні прогнози;
- обирати методи дослідження, модифікувати існуючі й розробляти нові методи виходячи із завдань конкретного дослідження;
- виявляти причини та умови, які сприяли вчиненню злочинів, розроблювати і втілювати різноманітні заходи їх попередження.

2. З М І С Т

I. Криміналістичні експертизи: поняття та сучасні підходи до їх класифікації

Поняття криміналістичної експертизи. Предмет і об'єкти (властивості та ознаки) криміналістичної експертизи. Зв'язок криміналістичної експертизи з іншими видами судових експертиз. Відмінності криміналістичної експертизи від інших судових експертиз. Види криміналістичної експертизи.

II. Історія розвитку та сучасний стан криміналістичної експертизи

Історія розвитку та сучасний стан криміналістичної експертизи. Науковці-фундатори криміналістичної експертизи.

III. Оформлення матеріалів для призначення криміналістичної експертизи

Постанова (ухвала) про призначення криміналістичної експертизи. Підготовка об'єктів для експертного дослідження. Підбір зразків для порівняльного дослідження. Визначення експертних завдань. Формулювання питань експертиз. Особливості оформлення матеріалів при призначенні додаткової, повторної, комплексної та комісійної експертиз.

IV. Організація проведення криміналістичних експертиз

Визначення експертної установи. Функції керівника експертної установи при надходженні матеріалів на первісну, повторну, додаткову, комплексну, комісійну експертизи. Компетенція експерта-криміналіста, коло завдань, що вирішуються.

V. Методи і методика експертного дослідження

Поняття та класифікація методів, що використовуються при провадженні експертиз. Особливості застосування цих методів при проведенні криміналістичних експертних досліджень. Методика експертного дослідження як система методів, прийомів і технічних засобів, оптимальний порядок їх використання для вивчення об'єктів під час провадження експертиз.

VI. Стадії експертного дослідження

Стадія експертного дослідження як частина процесу дослідження, що характеризується певним завданням, яке розв'язується на даному етапі. Попереднє дослідження, детальне дослідження, оцінка результатів дослідження і формулювання висновків як основні стадії криміналістичного дослідження. Поняття і структура попереднього дослідження об'єктів експертизи. Роздільне дослідження: поняття, сутність, значення. Порівняльне дослідження об'єктів. Оцінка результатів експертизи і формулювання висновків.

VII. Експертний експеримент: мета, завдання та значення

Поняття, сутність і значення експертного експерименту. Експертний експеримент на стадіях попереднього, роздільного та порівняльного дослідження. Підстави для проведення експертного експерименту. Випадки обов'язкового проведення експертного експерименту. Вимоги до організації та проведення експертного експерименту.

VIII. Оформлення результатів криміналістичної експертизи

Висновок експерта-криміналіста: сутність, структура, зміст. Форми і види висновків експерта (висновок про тотож-

ність або про групову належність об'єкта; категоричний, імовірний, однозначний, альтернативний, умовний, безумовний висновок). Процедура складання експертного висновку як результату експертного провадження. Оцінка висновку експерта-криміналіста суб'єктами доказування та її наслідки.

ІХ. Допит експерта

Поняття та сутність допиту експерта. Мета, умови і підстави допиту експерта. Виклик експерта для допиту. Питання, що розв'язуються під час допиту експерта. Права експерта під час допиту. Тактика допиту експерта. Місце і час допиту. Показання експерта як доказ за кримінальною справою.

Х. Особливості дослідження окремих об'єктів криміналістичною експертизою

Трасологічна експертиза: об'єкти, особливості методики. Діагностична та ідентифікаційна експертиза вогнепальної зброї. Ідентифікаційне дослідження вогнепальної зброї і слідів її застосування: можливості та особливості методики.

Техніко-криміналістичне дослідження документів. Об'єкти криміналістичного дослідження документів. Методи техніко-криміналістичного дослідження документів.

3. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза: курс общей теории / Т. В. Аверьянова. – М.: Норма, 2006. – 479 с.

Алиев И. А. Концептуальные основы общей теории судебной экспертизы / И. А. Алиев, Т. В. Аверьянова. – Баку: ВЕК, 1992. – 165 с.

Винберг А. И. Судебная экспертология / А. И. Винберг, Н. Т. Малаховская. – Волгоград: НИРИО, 1979. – 181 с.

Гончаренко В. И. Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве / В. И. Гончаренко. – К.: Виц. шк. Изд-во при Киев. ун-те, 1980. – 160 с.

Зинин А. М. Судебная экспертиза: учебник / А. М. Зинин, М. П. Майлис. – М.: Право и закон, 2002. – 318 с.

Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій: навч. посіб. для студ. юрид. спец. виц. навч. закл. / Н. І. Клименко. – К.: Ін Юре, 2007. – 528 с.

Орлов Ю. К. Формы и выводы эксперта / Ю. К. Орлов. – М.: ВНИИСЭ, 1981. – 124 с.

Россинская Е. Р. Судебная экспертиза в уголовном, гражданском, арбитражном процессе / Е. Р. Россинская. – М.: Норма, 1996. – 376 с.

Сегай М. Я. Современные возможности судебных экспертиз в свете достижений науки и техники / М. Я. Сегай. – К.: РИО МВД УССР, 1987. – 247 с.

Сегай М. Я. Судебная экспертология: объект, предмет, природа и система науки / М. Я. Сегай // Теорія та практика суд. експертизи і криміналістики. – Х.: Право, 2003. – Вип. 3. – С. 25-32.

Словарь основных терминов судебной экспертизы. – М.: ВНИИСЭ, 1980.

Щербаковский М. Г. Судебные экспертизы: учеб.-теорет. пособие / М. Г. Щербаковский. – Х.: Эспада, 2005. – 536 с.

Эйсман А. А. Заключение эксперта. Структура и научное обоснование / А. А. Эйсман. – М.: Юрид. лит., 1967. – 267 с.

Эксперт. Руководство для экспертов органов внутренних дел / под ред. Т. В. Аверьяновой, В. Ф. Статкуса. – М.: КноРус, Право и закон, 2003. – 592 с.

Експертизи у судовій практиці / за заг. ред. В. Г. Гончаренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 387 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КРИМІНАЛІСТИЧНІ
ЕКСПЕРТИЗИ В СИСТЕМІ
СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ: ПОНЯТТЯ І ВИДИ”

галузь знань 0304 “Право,”
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”

У к л а д а ч і: ЖУРАВЕЛЬ Володимир Андрійович,
КОНОВАЛОВА Віолетта Омелянівна,
ШЕПТЬКО Валерій Юрійович,
БУЛУЛУКОВ Олег Юрійович

Відповідальний за випуск *В. Ю. Шепітько*

Редактор *В. В. Арнаутова*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2012

Підп. до друку 25.10.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,5. Облік.-вид. арк. 0,15. Вид. № 193.
Тираж 50 прим. Зам. № 4500. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.